

Звернення
депутатів Запорізької міської ради до Президента України, Прем'єр-міністра
України, Голови Верховної Ради України, Народних депутатів України від
Запорізької області про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо
створення належних умов для бюджетної децентралізації та посилення
фінансової самостійності територіальних громад

Ми, депутати Запорізької міської ради, зазначаємо, що в нинішніх умовах назріла крайня необхідність проведення такої економічної політики, яка б передбачала послідовне розв'язання завдань соціально-економічного розвитку регіонів.

Без вирішення питань, пов'язаних із міжбюджетними відносинами, неможливо досягти макроекономічної стабільності, структурної перебудови державного сектору, підвищення ефективності та якості державних послуг і забезпечення економічного зростання на засадах соціальної справедливості.

Свідченням посилення впливу органів місцевого самоврядування на розвиток економічних і соціальних процесів у регіонах і в державі загалом є зростання частки місцевих бюджетів, основи фінансової бази органів місцевого самоврядування.

На жаль, на сьогодні місцеві органи влади не володіють достатніми фінансовими ресурсами для організації управління економічною і соціальною сферами своїх територій.

Щоб змінити цю ситуацію, необхідно якнайшвидше врегулювати її на законодавчому рівні.

28 грудня 2014 року Законом України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» внесені зміни до Бюджетного кодексу України, відповідно до яких з 01 січня 2015 року розпочато, нібито, новий етап бюджетної децентралізації. Вказаними змінами врегульовано, зокрема, бюджетні правовідносини, пов'язані з впровадженням нової моделі фінансового забезпечення місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин.

Відповідно до внесених змін, дохідна база місцевих бюджетів розширилася завдяки передачі з Державного бюджету і закріпленню за місцевими бюджетами серед іншого і податку на прибуток підприємств, який за своїм значенням є одним із головних бюджетоутворюючих податків в державі:

- 10 відсотків податку на прибуток підприємств приватної власності, який зараховується до бюджету міста Києва;

- 10 відсотків податку на прибуток підприємств приватної власності, який зараховується до обласних бюджетів.

Крім того, 24 грудня 2015 року Законом України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо цільового спрямування екологічного податку» внесені зміни до Бюджетного кодексу України, відповідно до яких з 01 січня 2016 року до надходжень спеціального фонду місцевих бюджетів належать, в тому числі:

- 80 відсотків екологічного податку (крім екологічного податку, визначеного пунктом 16-1 частини другої статті 29 цього Кодексу – 20 відсотків екологічного податку, які включаються до доходів Державного бюджету України), у тому числі: до сільських, селищних, міських бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, - 25 відсотків, обласних бюджетів та бюджету Автономної Республіки Крим - 55 відсотків, бюджетів міст Києва та Севастополя - 80 відсотків.

Тобто, до складу спеціального фонду місцевого бюджету міст обласного значення надходить лише 25 відсотків екологічного податку.

Однак, такий відсоток надходження екологічного податку не забезпечує справедливого розподілу коштів від екологічного податку між бюджетами різних рівнів та розширенню фінансових можливостей громад міст обласного значення щодо управління еколого-економічною ситуацією, на території яких розташовуються суб'єкти господарювання, юридичні особи, провадження діяльності яких призводить до забруднення навколишнього середовища.

Витрати із спеціального фонду місцевих бюджетів на здійснення природоохоронних заходів, включають також заходи для зниження впливу забруднення навколишнього природного середовища на здоров'я населення та здійснюються за рахунок відповідної частини надходжень екологічного податку.

В зв'язку з цим, такий принцип розподілення податку на прибуток підприємств та екологічного податку призводить до недофінансування місцевих бюджетів територіальних громад міст обласного значення, на території яких як правило зосереджено значна кількість найбільших промислових підприємств платників податку на прибуток, які є і найбільшими забруднювачами навколишнього природного середовища.

Нестача фінансових ресурсів у органів місцевого самоврядування та нестабільність їх дохідних джерел стали проблемою справді загальнодержавної ваги. Як наслідок, на місцях не вирішуються найболючіші життєві проблеми людей, занепадає міське господарство, соціально-культурна сфера (освіта, охорона здоров'я, культура), погіршується стан доріг та інші комунікації міської інфраструктури, збільшується рівень захворюваності населення, погіршується екологічна ситуація.

Адекватна наповнюваність місцевих бюджетів дозволяє місцевим територіальним громадам виконувати свої обов'язки щодо їх соціально-

економічного та культурного розвитку, покращення екологічної ситуації, а також надавати своїм мешканцям соціальні послуги у достатньому обсязі.

Такий принцип розподілення податку на прибуток підприємств та екологічного податку негативно позначається не лише на виконанні дохідної частини місцевих бюджетів, але і на реалізації місцевою владою покладених на неї функцій.

Висока ступінь концентрації фінансових ресурсів у Державному бюджеті України, низька частка закріплених доходів (податкових платежів) у структурі надходжень до місцевих бюджетів, відсутність єдиних та досить стабільних нормативів відрахування від загальнодержавних податків до місцевих бюджетів, породжує низьку привабливість міст обласного значення для потенційних інвесторів та значно зменшує інвестиційний клімат та активізацію економічної діяльності.

Місцеві органи влади не мають стимулів для створення, наприклад, нових робочих місць, оскільки збільшення доходів від сплати податків в цілому, суттєво не вплине на обсяг фінансових ресурсів відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Дефіцит коштів бюджетів міст обласного значення не сприяє розвитку обласних населених пунктів, звужує можливості забезпечення відповідного соціально-економічного становища місцевого населення. Кошти, що надходять до бюджетів міст обласного значення від екологічного податку, можуть стати одним із інструментів наповнення місцевих бюджетів, з метою їх перерозподілу на усунення наслідків діяльності суб'єктів господарювання, що призводить до забруднення навколишнього середовища, тим самим завдаючи шкоди здоров'ю населення, що мешкають в цій місцевості.

Враховуючи вищезазначене, з метою створення належних умов для зміцнення фінансової самостійності територіальних громад, пропонуємо на законодавчому рівні розглянути ці питання та:

- внести зміни до частини першої статті 64 Бюджетного кодексу України, якими передбачити зарахування 50 відсотків податку на прибуток підприємств приватної власності, що розташовані на території міст обласного значення, до відповідних доходів загального фонду бюджетів міст обласного значення;

- внести зміни до частини другої статті 29 та частини першої статті 69-1 Бюджетного кодексу України, якими передбачити зарахування 100 відсотків екологічного податку, що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України на відповідній території (крім території міст Києва та Севастополя) і зараховується до спеціального фонду місцевого бюджету міст обласного значення.

Секретар міської ради

Р. О. Пидорич